

Srážkou žalobcova povozu s vozem městské pouliční dráhy byl žalobcův povoz poškozen. Žaloba na obec o náhradu škody byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

V tomto sporu jde o věcnou škodu, způsobenou srážkou vozu elektrické pouliční dráhy s povozem žalobcovým, a nikoliv o škodu na těle. Jest proto věc posuzovati podle všeobecných předpisů obč. zák. a nelze přisvědčiti názoru dovolatelovu, že žalovaná ručí bezpodmínečně za zavinění orgánů takových, jakým jest řidič motorového vozu. Žalovaná strana jako neosobní podmět práv a povinností nemůže ovšem sama o sobě jednati, nýbrž za ni jednají osoby, které dle stanov neb organizace její jsou povolány, by za ni vystupovaly v životě právním. Jednání těchto representantů, pokud vystupují za právnickou osobnost, platí ovšem za činy právnické osoby. Ale takovými representanty právnických osobností a podobných neosobních podmětů práv a povinností nejsou pouzí zřízení, na příklad řidiči motorových vozů, nýbrž tito jsou pouhými pomocnými silami, jakýchž užívají i fysické osoby, které jsou vlastníky větších podniků. Není v zákoně stanoveno a neplyne ani z povahy věci, by v této otázce posuzovány byly hromadné osoby přísněji, než osoby fysické. Proto za takovéto pomocné síly ručí i hromadná osobnost jen v mezích §u 1315 obč. zák., i bylo tudíž věcí žalobcovou, by dokázal, že řidič motorového vozu byl osobou nezdatnou. Nezdatností dle §u 1315 obč. zák. sluší rozuměti trvalou vlastnost zjednané osoby; pouhá neopatrnost, nepozornost nebo pouhé nedopatření jen v ojedinelém případě není ještě nutně důkazem její nezdatnosti.

Čís. 3624.

Při ústním posledním pořízení musí pořizovatelova vůle před svědky pořizovatelem býti projevena; nestačí projev souhlasu s posledním pořízením, již dříve napsaným, třebaž bylo před zůstavitelem a svědky přečteno.

(Rozh. ze dne 18. března 1924, Rv I 8/24.)

Žalobě dědiců ze závěti na dědice ze zákona, by bylo zjištěno, že žalobce jest dle ústní závěti ze dne 3. ledna 1921 vůči žalovaným pokládati za dědice po zůstavitelce, bylo oběma nižšími soudy vyhověno. Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Dovolání je v právu, pokud vytýká napadenému rozsudku nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). O tom, že poslední pořízení ze dne 3. ledna 1921, o které tu jde, nevyhovuje podmínkám §u 579 obč. zák., poněvadž je jeden ze tří svědků nepodepsal s dodatkem,

poukazujícím na jeho vlastnost jako svědka, a že tudíž jako písemné poslední pořízení jest dle §u 601 obč. zák. neplatným, není již sporu. Avšak toto poslední pořízení nelze zachovati v platnosti ani jako pořízení ústní přes to, že nebylo ani tvrzeno, že zůstavitelka chtěla pořídití jen písemně a vyloučiti jinou formou závěti (plenární rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 13. března 1922, čís. sb. 1538), neboť nebylo šetřeno předpisů §§ 585 a 586 obč. zák., které ustanovují, jak má se učiniti poslední vůle, která se mimosoudně ústně prohlašuje. Dle zjištění nižších soudů byla poslední vůle zůstavitelky, dříve již napsaná, zavalaným svědkům Antonínu B-ovi a Emilu H-ovi třetím svědkem Janem A-em před zůstavitelkou přečtena a jí na dotaz svědka B-a slovy: »tak to chci,« pokud se týče na dotaz svědka H-a přikývnutím hlavy a slovem »ano«, jako její poslední vůle potvrzena. Ale to k platné ústní závěti nestačí. § 585 obč. zák. předpisuje, že, kdo chce ústně učiniti poslední vůli, má ji vážně projevití před třemi způsobilými svědky, kteří jsou zároveň přítomni a jsou schopni dosvědčiti, že ohledně osoby pořizujícího není ani podvodu ani omylu. Dlužno tedy projevití ústně před svědky poslední vůli, nikoli snad jen souhlas s obsahem připraveného již písemného prohlášení, byť i toto bylo dříve zůstavitelce přečteno. Právě proto upozorňuje zákon v druhém odstavci §u 585 obč. zák. na to, že káže opatrnost, by svědci buď všichni společně nebo každý sám o sobě pro lepší paměť poslední vůli, projevenou zůstavitelem, buď sami si napsali nebo co nejdříve napsati dali, čeho by nebylo třeba v případech, kde poslední vůle, jako zde, již byla napsána a svědkům přečtena. Nižší soudy nesprávně vyložily zákon, uznávše za uvedeného stavu věci poslední pořízení ze dne 3. ledna 1921 za platné jako ústní závěť.

Čís. 3625.

Žaloba dle §u 35 ex. ř.

Formální přípustnost žaloby jest soudu zkoumati, třebas nebyla nepřípustnost namítána. Po skončení exekučního řízení jest žaloba nepřipustnou. Lhostejno, zda zaplacení se stalo dobrovolně či nuceně. Žaloba, uplatňující pohledávku navzájem, jest nepřípustnou, nastal-li účinek započtení před vznikem exekučního titulu.

Útratová pohledávka vzniká dnem doručení rozsudku, nikoliv teprve dnem pravoplatnosti rozsudku.

(Rozh. ze dne 18. března 1924, Rv I 34/24.)

Žalobě dlužníka na zrušení exekuce, ježto prý vymáhaná pohledávka zanikla započtením, o b a n i ž š í s o u d y vyhověly, N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Dovolacím důvodem jest žalovanému jedině nesprávné právní posouzení věci (čís. 4 §u 503 c. ř. s.). Jde o žalobu po rozumu §u 35 ex.